

Irak: Klimamigranter

- Har klimarelaterte endringer ledet til at folk må forlate sine hjem i Irak?
- Hvor mange personer har i så fall måttet forlate sine hjem, hvilke områder er det som forlates og hvor reiser de som må forlate sine hjem?

Klimamigranter i Irak

Minst 140 000 irakere har ifølge FNs migrantbyrå, IOM, blitt tvunget til å forlate sine hjem i det sentrale og sørlige Irak som følge av klimarelaterte årsaker (IOM 2024). IOM har siden 2018 ført oversikt over det organisasjonen omtaler som *climate induced displacement*, og deres tall viser en betydelig økning i antall fordrevne de siste to årene (IOM 2021a, 2022d, b, c, a, 2023c, a, d, 2024).

Denne responsen tar for seg omfanget av klimamigrasjon i Irak per mars 2024. Responsen beskriver først svært kortfattet hvordan klimendringene foreløpig og i nær fremtid gir seg utslag i Irak. Responsen beskriver videre kort hvilke klimarelaterte endringer som tvinger folk til å forlate sine hjem, herunder hvordan andre faktorer forsterker og forverrer konsekvensene av klimaendringene. Responsen presenterer deretter tall på antall klimamigranter, og ser så på hvilke områder som forlates, og hvor de som er fordrevet oppholder seg.

Flere ulike kilder viser til anslag over totalt antall klimamigranter i Irak, og tallene som oppgis er i stor grad sammenfallende. Det er imidlertid kun IOM som gjennomfører og publiserer jevnlig undersøkelse, og som oppgir tall fordelt på både klimamigranter hjemprovins og tilholdprovins. IOM gir samtidig en grundig beskrivelse av metodologien som benyttes, og denne responsen baserer seg derfor i stor grad på IOMs tallmateriale. Samtidig må også disse tallene leses med visse forbehold, dette diskuteres under overskriften «Antall klimamigranter».

IOM benytter i sine rapporter begrepet «klimamigranter» eller «miljømigranter» snarere enn begrepet «klimaflyktninger» (IOM 2023e, s. 8). I noen tilfeller refererer IOM også til «*climate induced displacement*», eller omtaler de det gjelder kun som «fordrevne». IOM skriver følgende om bakgrunnen for dette i en publikasjon om begrepsbruk knyttet til migrasjon fra 2019 (Sironi, Bauloz & Emmanuel 2019, s. 31):

The term “climate/environmental refugee” is used to refer to a category of environmental migrants whose movement is clearly of a forced nature.

(...)

The term “climate/ environmental refugee” has now largely been accepted as having the potential to be misleading; so, the terms “environmental migrant” or “displaced person” should be used instead. Indeed, the notion of a “climate refugee” is not a term of art in international law.

Denne responsen følger IOMs praksis, og benytter begrepene klimamigranter og (internt) fordrevne. Klimamigranter er ifølge IOM en undergruppe av miljømigranter (Sironi, Bauloz & Emmanuel 2019, s. 31), og benyttes i denne responsen snarere enn miljømigranter da dette er i tråd med IOMs begrepsbruk i øvrige publikasjoner om denne tematikken i Irak (se for eksempel IOM 2021b, 2023e).

Klimaendringer i Irak

Klimaendringene har allerede gitt dramatiske utslag i Irak. Det internasjonale Røde Kors skriver i en artikkel fra 2021 at gjennomsnittstemperaturen i Irak har steget med minst 0,7 grader celsius siste 100 år, og at den stiger langt raskere enn det globale gjennomsnittet (ICRC 2021; DPPA 2023, s. 6). Temperaturstigningen har funnet sted over hele landet, og antallet dager med ekstreme temperaturer har også økt (Ministry of Health and Environment 2016, s. 46; DPPA 2023, s. 6). I forlengelsen av dette har antallet sandstormer økt dramatisk (DPPA 2023, s. 6). Klimaendringene kombinert med dårlig forvaltning, oppdemming i naboland og befolkningsøkning i Irak har ført til en svært dramatisk nedgang i tilgjengelig ferskvann; fra 1950 til 2009 sank tilgjengelige, fornybare ferskvannsressurser per capita med 75 prosent (The World Bank, FAO & IFAD 2009, s. 34). Irak har opplevd stadig tilbakevendende tørkeperioder siden 1970-tallet (IOM 2022e, s. 9), og i 2021 inntraff den verste tørken i moderne tid (DPPA 2023, s. 5).

Det er bred enighet om at denne utviklingen vil fortsette, dog i varierende grad avhengig av hvordan globale utslipp utvikler seg. Temperaturene er forventet å stige med mellom 1,6 og 2,4 grader celsius innen 2030, mellom 1,9 og 3,2 grader innen 2050 og mellom 1,8 og 4,8 grader innen 2080, sammenlignet med førindustrielt nivå. Antallet dager med svært høye temperaturer vil øke over hele Irak, og med opptil 20 dager i året i den nordlige og vestre delen av landet (Binder et al. 2022, s. 1; IOM 2022e, s. 9; The World Bank 2022, s. 4; DPPA 2023, s. 6).

Tilgjengelige ferskvannsressurser forventes å reduseres ytterligere, og nedbør vil potensielt reduseres med opptil 10 til 20 prosent innen 2050, avhengig av globale

utslipp (ICRC 2021; IOM 2022e, s. 9; DPPA 2023, s. 5).¹ Kombinert med befolkningsøkning, manglende forvaltning og økt uttak i nabolandene oppstrøms, forventes nedgangen i tilgjengelig ferskvann å bli dramatisk. Verdensbanken meldte i 2022 at gapet mellom tilgjengelig ferskvann og etterspørsel kan doubles innen 2035, og da utgjøre opp mot 15 prosent av total etterspørsel etter vann (The World Bank 2022, s. xi). Samme år meldte det irakiske departementet for vannressurser at Tigris og Eufrat potensielt kan tørke ut i Irak innen 2040, om ikke grep tas for å stanse den minkende vannførselen (Islam & Wilson 2023, s. 12).

Selv om nedbøren minker, vil flom utgjøre et økende problem i fremtiden. Dette fordi nedbør vil komme mer konsentrert, samtidig som tørke vil minke jordas evne til å absorbere regnvann. Tilsvarende er stigende havnivå et problem som forventes å forverres ytterligere, og innen 2050 kan deler av Iraks sørligste distrikter «delvis ligge under vann» (IOM 2022e, s. 10).

Klimaendringene vil med andre ord få svært dramatiske konsekvenser i Irak de kommende tiårene, og irakiske myndigheter er dårlig rustet til å møte dette. Tiår med konflikt har skapt betydelige miljødeleggelses i seg selv, og samtidig ledet til svake og lite kapable myndigheter som i liten grad er i stand til å håndtere konsekvensene av klimaendringene, forvalte begrensede vannressurser og avhjelpe de som rammes (ICRC 2021; Younis 2022, s. 1; Islam & Wilson 2023, s. 12; Norges Røde Kors 2023, s. 6).

Irak og irakere er med andre ord svært sårbare for et endret klima. En ofte sitert studie fra FNs miljøprogram fra 2016, viser til beregninger som betegner Irak som verdens femte mest sårbare land for manglende tilgang på vann og mat samt ekstreme temperaturer og tilhørende helseproblemer (UNEP 2016, s. 45). Verdensbanken omtaler i en rapport fra 2022 Irak som «(...) among the countries most vulnerable to climate change shocks both in physical (temperature rise, water scarcity, extreme events) and financial terms» (The World Bank 2022, s. x).

Klimamigranter

Klimaendringene har allerede fått alvorlige konsekvenser for svært mange i Irak. Manglende tilgang på ferskvann utgjør et prekært problem, som rammer jordbruket og befolkningen hardt. Mangelen på ferskvann skyldes flere forhold: minkende nedbør grunnet klimaendringer, overforbruk og sløsing i Irak grunnet dårlig forvaltning og gammel infrastruktur, en økende befolkning samt økende

---

¹ Forskere ved Potsdam Institute for Climate Impact Research og adelphi understreker vel å merke i en rapport fra 2022 at bildet vedrørende minkende nedbør er uklart under det såkalte «lavutslippsscenarioet», som ble utviklet for FNs klimapanels femte hovedrapport, publisert i 2013 og 2014. Det andre scenariet rapporten fra 2022 benytter viser imidlertid en forventet nedgang i nedbør (Binder et al. 2022, s. 1).

uttak av naboland oppstrøms, altså Iran og Tyrkia. Det foreligger per i dag ingen regional avtale om forvaltning av felles vannressurser, hvilket er kritisk gitt at Irak dekker 98 prosent av sitt vannbehov til drikkevann, irrigasjon og hygiene gjennom Eufrat og Tigris (DPPA 2023, s. 5, 8; IOM 2023e, s. 7; Islam & Wilson 2023, s. 12-19).

Manglende nedbør og lav vannstand har gjort at sjøvann i økende grad har sivet inn i Shatt al-Arab-elven sør i Irak, og videre inn i andre elveleier samt i irrigasjonskanaler som benyttes i jordbruket (Younis 2022; DPPA 2023, s. 5; Islam & Wilson 2023, s. 12). Ifølge IOM har saltinnholdet i elven blitt tredoblet de siste 50 årene (IOM 2023e, s. 15). Dette har gått hardt utover tilgangen til og kvaliteten på drikkevann sør i landet, og i 2018 måtte 120 000 personer i Basra motta behandling på sykehus grunnet dårlig drikkevann (Younis 2022, s. 2).

Tilsvarende har konsekvensene for jordbruk i Irak vært dramatiske. Landbruk sysselsetter omtrent 20 prosent av Iraks arbeidsstyrke, og er den nest største bidragsyteren til landets økonomi, etter petroleumsindustrien (Islam & Wilson 2023, s. 12). Manglende nedbør og økt saltinnhold i jordsmonnet har «minket avlinger, ført til at avlinger har feilet, minket tilgjengelig fôr og vann til husdyr og tvunget mange jordbruksvirksomheter til å stenge» (IOM 2022e, s. 7). Basert på en undersøkelse gjennomført ved 262 lokasjoner i Irak i 2022, skriver IOM at (IOM 2023e):

(...) large-scale abandonment of agricultural, livestock and fishing activities is taking place. In 71 per cent of locations, over half of households no longer practice these trades.

Verdens matvareprogram skriver i en rapport fra 2023 at 7 prosent av alle hushold som driver jordbruk i Iraks tre sørligste provinser avsluttet denne virksomheten i løpet av de fem siste årene (WFP 2023, s. 5). Flyktninghjelpen skriver i en rapport fra 2023 at en av fire som drev småskalajordbruk i distriktene Sinjar og al-Ba'aj måtte gi opp jordbruk i 2023 (Islam & Wilson 2023, s. 22). I sumpområdene i det sørlige Irak har tørke og lav vannføring gått hardt utover fiske og husdyrhold (vannbøfler), hvilket igjen har tvunget mange til å forlate sine hjem (DPPA 2023, s. 5; Mehdi 2023).

Ifølge UNDP fører tørke til at mer enn 400 kvadratkilometer med dyrkbar mark går tapt hvert år (Rudaw 2023). Flyktninghjelpen skriver i en rapport fra 2023 at det forhøyede saltinnholdet i Shatt al-Arab har gjort elven uegnet til irrigasjon, hvilket igjen har etterlatt «vast stretches of fertile land barren» (Islam & Wilson 2023, s. 15). FNs avdeling for politisk og fredsbyggende arbeid skriver i en rapport fra 2023 at nær en tredjedel av irrigert dyrket mark i Irak antas å være uten tilgang til grunnvann innen 2050 (DPPA 2023, s. 10).

Konflikt bidrar til å forverre konsekvensene av klimaendringene, samtidig er klimaendringene i seg selv også konfliktdrivende (IOM 2022e, s. 17). FNs

klimapanel skriver i delrapporten om vann, i den sjette hovedrapporten, at tilgjengelig empiri later til å vise at endringer i nedbør forsterker eksisterende konflikter (Caretta et al. 2022, s. 593). Tilsvarende peker en rekke kilder på at manglende tilgang til vann bidrar til lokale konflikter, stammekonflikter, setter grupper opp mot hverandre og ødelegger sosial samhörighet (IOM 2022e, s. 17; Younis 2022, s. 2; DPPA 2023, s. 8; IOM 2023e, s. 17). IOM peker også på at konflikter om minkende ressurser kan utnyttes av ekstremistgrupper som IS i rekrutteringsøyemed (IOM 2022e, s. 17).

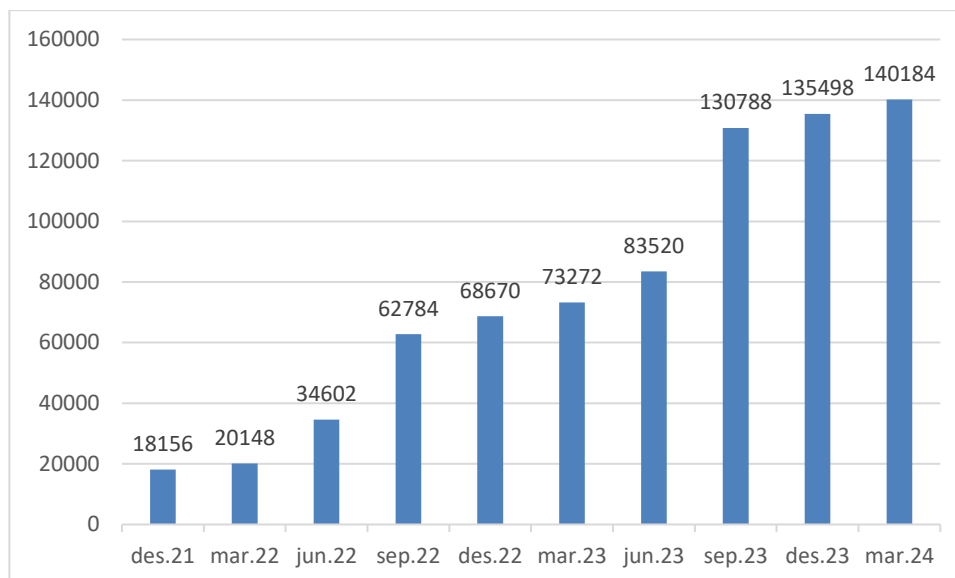
Svært mange av de som må forlate sine hjem i rurale områder reiser til urbane områder, noe som fører til økt press på allerede manglende offentlige tjenester, boliger og arbeidsmuligheter. Dette forsterker sosiale spenninger og kan skape konflikt (IOM 2022e, s. 17; Younis 2022, s. 2). FNs avdeling for politisk og fredsbyggende arbeid peker på at det indirekte kan bidra til å forsterke spenninger mellom staten og ulike etnoreligiøse grupper (DPPA 2023, s. 13). Manglende tilgang til rent drikkevann har også ledet til protester, og var en viktig årsak til de svært omfattende demonstrasjonene i Basra og det sørlige Irak i 2018 (Younis 2022, s. 2; DPPA 2023, s. 8).

Antall klimamigranter

IOM publiserer kvartalsvise oversikter over antallet klimamigranter i det sentrale og det sørlige Irak. Oversiktene er basert på intervjuer med nøkkelinformanter som inkluderer ordførere, sikkerhetsstyrker, lokale myndighetspersoner og andre, gjennomført av IOMs Rapid Assessment and Response Team (RARTs). IOM viser i sine siste tre rapporter til at man gjør bruk av et nettverk på «over 2000 nøkkelinformanter» (IOM 2023b, d, 2024), men det spesifiseres ikke hvor mange som intervjues i hver runde med datainnsamling.² IOM har publisert slike kvartalsvise oversikter siden høsten 2021, og disse viser følgende utvikling i antallet klimamigranter i det sørlige Irak (IOM 2021a, 2022d, b, c, a, 2023c, a, d, b, 2024):

---

² I tidligere rapporter viser IOM til et nettverk på 9500 nøkkelinformanter, igjen uten at det spesifiseres hvor mange som intervjues i hver runde. Nedgangen på 7500 nøkkelinformanter synes svært stor, men gitt at det ikke spesifiseres hvor mange som intervjues i hver runde med datainnsamling, er det vanskelig å si hvilken innvirkning det har på tallene som presenteres. Samtidig som antall nøkkelinformanter har sunket betydelig, oppgir IOM at antallet lokasjoner som undersøkes har økt, som beskrevet i teksten ovenfor.

Figur 1: Antall klimamigranter i det sørlige Irak desember 2021 – mars 2024

Trenden som fremgår av tallene, er utvetydig. Antallet klimamigranter har økt betydelig de senere årene, og markante økninger later til å finne sted om sommeren, noe som ikke er overraskende gitt nedbørsmønstre i Irak. Samtidig finner ingen reduksjon i antallet klimamigranter sted om høsten eller vinteren, hvilket kan indikere at migrasjonen er permanent.

Tallene må imidlertid leses med noen viktige forbehold. IOMs tall bygger på vurderinger gjort av spesifikke lokasjoner hvor klimamigrasjon finner sted. Det fremgår av IOMs rapporter at disse lokasjonene identifiseres på to måter: ved å se på årsaken til at personer IOM registrerer som fordrevne forlater sine hjem, og ved at nøkkelinformantene informerer om nye steder hvor klimamigrasjon finner sted (IOM 2023e, s. 8; 2024).

Som en følge av dette, øker antallet lokasjoner som vurderes for hver rapport kontinuerlig. 70 nye lokasjoner ble inkludert i september 2023, 14 nye lokasjoner i desember 2023 og 34 nye lokasjoner i mars 2024. IOM skriver selv at man forventer at antallet lokasjoner vil fortsette å øke (IOM 2023b, d, 2024).

Dette er igjen knyttet til spørsmålet om *når* personer må forlate sine hjem, og *når* de inkluderes i IOMs rapporter. I sin rapport fra desember 2023 skriver IOM følgende (IOM 2023b, s. 3):

DTM [Displacement Tracking Matrix] also collects information on the year families were displaced, extending back to 2016. Given the expansion of coverage each round, DTM may identify families years after their displacement. As a result, figures recorded for each year may increase with new rounds of data collection.

Denne type utfordringer er forståelige gitt at databasen bygges fra grunnen, men reiser samtidig spørsmålet om hvorvidt økningen i antallet klimamigranter reflekterer at IOMs undersøkelser utvides, eller at flere personer har måttet forlate sine hjem grunnet klimaendringer i perioden siden forrige runde med datainnsamling. I denne sammenheng er det vesentlig at IOM, slik Landinfo forstår det, holder fast ved tidligere vurderte lokasjoner, og dermed vil registrere eventuelle personer som vender tilbake.

IOM tar selv høyde for dette, og skriver følgende i sin seneste rapport (IOM 2024, s. 1):

As of 15 March 2024, 23,364 families (140,184 individuals) remain displaced because of climatic factors across 12 governorates.

IOM skriver altså at 140 184 personer «forblir» fordrevne, hvilket åpner for at økningen både kan skyldes at flere har måttet forlate sine hjem siste tre måneder, og at utvidede undersøkelser fanger opp flere klimamigranter. Dette er i tråd med hva Flyktningshjelpen skriver i en rapport fra november 2023, hvor tidligere funn fra IOM omtales direkte (Islam & Wilson 2023, s. 24):

As of October 2023, IOM estimates upwards of 130,000 Iraqis in the South have been displaced due to climate change, jumping from approximately 80,000 as of August 2023. While part of the increase in number is attributable to the climate, the spike in numbers is also due, in part to IOM deploying the survey in previously unassessed locations of displacement.

I denne sammenheng er det også relevant at økningen i antallet klimamigranter er klart størst om sommeren, i tråd med nedbørsmønstre i Irak. Rapportene fra IOM publiseres jevnlig gjennom året, og metodologien beskrives likt i disse. Det er med andre ord nærliggende å anta at denne sykliske variasjonen er knyttet til klimaet snarere enn IOMs metodologi.

Videre er IOM klare på at migrasjonen i all hovedsak er permanent (IOM 2024, s. 2):

The number of locations and climate-displaced families are expected to increase each round as the network of key informants expands. However, the continual increase in families also suggests such movements are permanent, rather than temporary.

Tilsvarende skriver IOM i en rapport fra 2022 at «[m]ost drought-related displacement in Iraq is permanent rather than seasonal» (IOM 2022e, s. 14). I samme rapport heter det videre at (s. 14):

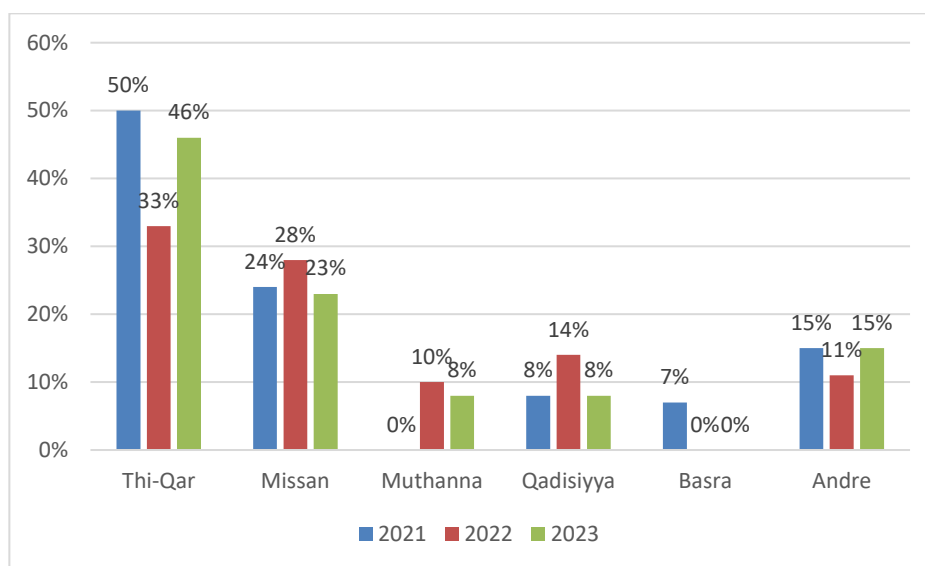
While people may be willing to return given the right conditions, the question is whether these communities have already crossed a point of no

return, given the magnitude of the environmental challenges and the fact that they liquidate assets in order to migrate.

I sum tilsier dette at minst 140 184 personer er fordrevet fra sine hjem grunnet klimarelaterte årsaker i det sørlige og sentrale Irak per mars 2024, men at det reelle antallet antakeligvis er høyere. Migrasjonen er i all hovedsak permanent, og antallet klimamigranter later også til å øke, selv om det foreløpig er uklart hvor stor reell økning det er snakk om.

Hvilke områder forlattes, og hvor reiser klimamigrantene?

IOM oppgir i sine rapporter hvilke provinser klimamigrantene er fordrevet fra. Sammenstilte tall for årene 2021 til 2023 viser at enkelte endringer har funnet sted, men at Thi-Qar og Missan har vært hardest rammet samtlige år (IOM 2021a, 2022d, b, c, a, 2023c, a, d, b):

Figur 2: Andel av klimamigranter etter hjemprovins september 2021 - desember 2023

Denne trenden er tydelig også i tall for første kvartal 2024, som viser at den største andelen registrerte klimamigranter er hjemhørende i Thi-Qar (44 prosent), fulgt av Missan (22 prosent), Muthanna (10 prosent) og Qadisiyya (8 prosent) (IOM 2024, s. 1).

Under provinsnivå viser tall fra samme periode at de hardest rammede distriktene er Nassriya (i Thi-Qar), Qal‘at Saleh (i Missan), Al-Shatra (i Thi-Qar) og Al-Rifa‘i (i Thi-Qar). Klimamigranter hjemhørende i disse distriktene utgjorde henholdsvis 17 prosent, 11 prosent, 11 prosent og 9 prosent av det totale antallet klimamigranter (IOM 2024, s. 1).

I flere av disse distriktene, samt i mange av lokasjonene som er vurdert, er det relative antallet klimamigranter svært høyt. I en rapport fra IOM fra oktober 2023, vel å merke basert på tall oppdatert per september 2022, fremgår det at avfolkning av utsatte distrikter og lokasjoner er et betydelig problem (IOM 2023e, s. 10):

Among districts, depopulation is highest in Al-Rifa'i, Thi-Qar Governorate (61%); Qal'at Saleh, Missan Governorate (51%); Afaq (44%) and Hamza (42%), both in Qadissiya Governorate, and Amara, Missan Governorate (32%) (...). Ten locations, most of which in Thi-Qar Governorate, are completely abandoned due to climate-related issues (...).

IOM skriver i en rapport fra august 2022, at det i all hovedsak er rurale lokasjoner som forlattes, og at de som må dra stort sett slår seg ned i urbane områder (IOM 2022e, s. 14). Dette bekreftes i rapporten fra oktober 2023, hvor det fremgår at 98 prosent av klimamigrantene er hjemhørende i rurale områder, og at 57 prosent av disse har slått seg ned i urbane områder (IOM 2023e, s. 11). Flyktninghjelpen skriver i sin rapport fra november 2023, med henvisning til IOM, at tre fjerdedeler av klimarelatert migrasjon har funnet sted innen urbane områder (Islam & Wilson 2023, s. 24), men Landinfo har ikke kunnet finne informasjon fra IOM som tilsier dette.

IOMs rapporter dekker klimamigranter i det sørlige og det sentrale Irak. Det er imidlertid klart fra tilgjengelige kilder at klimamigrasjon også finner sted lenger nord i landet. Flyktninghjelpen skriver følgende i sin rapport fra november 2023 (Islam & Wilson 2023, s. 25):

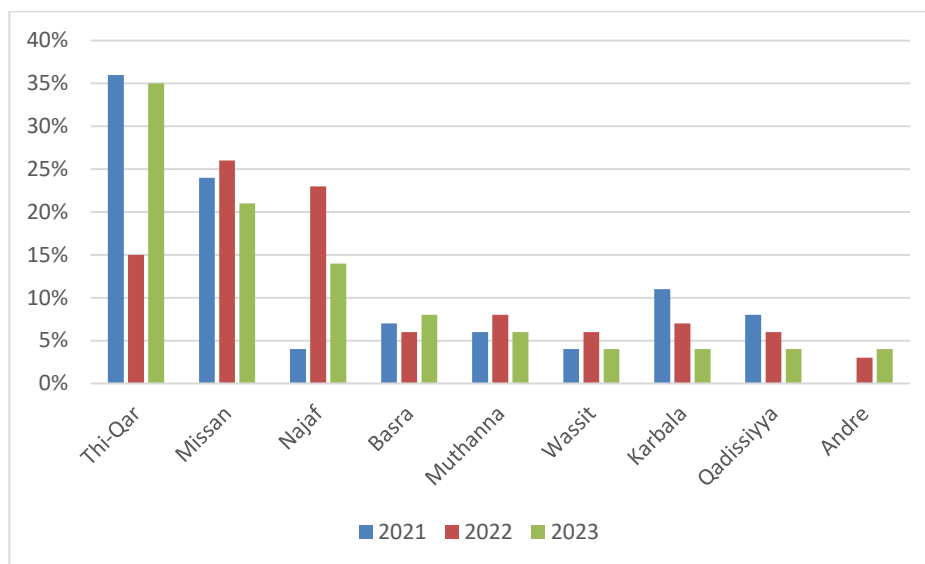
In Ninewa, Kirkuk, Salahaddin and Anbar, levels of displacement due to climate change are lower, although this may be due to lack of monitoring in this part of the country. However, there is a clear upward trend. Between 2021 and 2023, the percentage of respondents reportedly displaced due to drought have increased from 2 per cent to 5 per cent nationwide.

Tilsvarende skriver IOM at også det sentrale Irak nord for Bagdad samt Vest-Irak påvirkes av tørke og andre klimarelaterte problemer, men at lite informasjon er tilgjengelig fordi man mangler en mekanisme for systematisk å overvåke klimamigrasjon i disse delene av landet (IOM 2022e, s. 12-13). I sine kvartalsvise rapporter har imidlertid IOM registrert et økende antall klimamigranter som oppholder seg i provinsene Diyala, Bagdad, Babel og Salah al-Din. Totalt dreier dette seg om 719 husstander, men som det fremgår av teksten, er det liten grunn til å tro at dette utgjør uttømmende tall (IOM 2024). Det fremgår ikke i hvilke provinser disse personene er hjemhørende.

Tall fra IOM viser dog at de fleste klimamigrantene forblir i sine hjemprovinser, og mange forblir også i sine hjemdistrikter. I nevnte rapport fra oktober 2023 skriver IOM som følger (IOM 2023e, s. 11):

According to September 2022 ET data, around two thirds (67%) of people displaced by environmental factors remain within their governorate of origin and a further third (37%) stay within their district of origin.

IOM oppgir videre tall over andel klimamigranter fordelt på tilholdprovins i sine kvartalsvise rapporter, her presentert samlet fordelt på år for perioden 2021 til 2023 (IOM 2021a, 2022d, b, c, a, 2023c, a, d, b):

Figur 3: Andel av klimamigranter etter tilholdprovins desember 2021 - desember 2023

Tallene for andel klimamigranter fordelt på tilholdprovins sier isolert sett ikke noe om hvor mange som forblir i sin hjemprovins, men som det fremgår av denne figuren, sammenfaller tallene for andel klimamigranter etter tilholdprovins i betydelig grad med tallene for andel klimamigranter etter hjemprovins. Noen forskjeller er det dog, og IOM skriver da også i sin undersøkelse fra 2022 at rundt en tredjedel søker tilhold utenfor sin hjemprovins. Tallene presentert ovenfor tilsier at mange av disse reiser til Najaf, og dels også Karbala. Landinfo har ikke funnet informasjon som omtaler hvor klimamigranter lenger nord i Irak oppholder seg, og om mønstrene der ligner mønstrene for Sentral- og Sør-Irak.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

Binder, Lisa; Šedová, Barbora; Rüttinger, Lukas; Tomalka, Julia & Gleixner, Stephanie (2022, juli). *Climate Risk Profile Iraq*. Potsdam og Berlin: Potsdam Institute for Climate Impact Research (PIK) & adelphi research gemeinnützige GmbH. Tilgjengelig fra https://adelphi.de/en/system/files/mediathek/bilder/Climate_Risk_Profile_Iraq_8.pdf [lastet ned 13. desember 2023].

Caretta, M.A.; Mukherji, A.; Arfanuzzaman, M.; Betts, R.A.; Gelfan, A.; Hirabayashi, Y.; Lissner, T.K.; Liu, J.; Lopez Gunn, E.; Morgan, R.; Mwanga, S. & Supratid, S. (2022). Water. I: Pörtner, H.-O.; Roberts, D.C.; Tignor, M.; Poloczanska, E.S.; Mintenbeck, K.; Alegría, A.; Craig, M.; Langsdorf, S.; Löschke, S.; Möller, V.; Okem, A. & Rama, B. (Red.), *Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability* (s. 551-712). Cambridge and New York: Cambridge University Press.

DPPA, dvs. United Nations Department of Political and Peacebuilding Affairs (2023, april). *The interlinkages between climate, peace and security in Iraq*. New York: DPPA. Tilgjengelig fra https://dppa.un.org/sites/default/files/dppa_desk_study_on_the_interlinkages_between_climate_peace_and_security_in_iraq.pdf [lastet ned 12. desember 2023].

ICRC, dvs. International Committee of the Red Cross (2021, 19. juli). *Iraq's perfect storm – a climate and environmental crisis amid the scars of war*. Genève: ICRC. Tilgjengelig fra <https://www.icrc.org/en/document/iraqs-perfect-storm-climate-and-environmental-crisis-amid-scars-war%C2%A0> [lastet ned 5. februar 2024].

IOM, dvs. International Organization for Migration (2021a, desember). *Climate-Induced Displacement – Southern Iraq December 2021*. Bagdad: IOM. Tilgjengelig fra https://iraqdtm.iom.int/files/Climate/202210103646853_iom_DTM_ET_ClimateDisplacement_Center_South_Dec_2021.pdf [lastet ned 13. desember 2023].

IOM, dvs. International Organization for Migration (2021b, november). *Climate-Induced Displacement – Southern Iraq November 2021*. Bagdad: IOM. Tilgjengelig fra https://iraqdtm.iom.int/files/Climate/202210103550928_iom_DTM_ET_ClimateDisplacement_Center_South_Nov_2021.pdf [lastet ned 13. desember 2023].

- IOM, dvs. International Organization for Migration (2022a, desember). *Climate-Induced Displacement - Southern Iraq December 2022*. Bagdad: IOM. Tilgjengelig fra https://iraqdtm.iom.int/files/Climate/202212272321299_iom_DTM_Climate_Displacement_South_Dec_2022.pdf [lastet ned 13. desember 2023].
- IOM, dvs. International Organization for Migration (2022b, juni). *Climate-Induced Displacement - Southern Iraq June 2022*. Bagdad: IOM. Tilgjengelig fra https://iraqdtm.iom.int/files/Climate/202210104022870_iom_DTM_ET_ClimateDisplacement_Center_South_Jun_2022.pdf [lastet ned 13. desember 2023].
- IOM, dvs. International Organization for Migration (2022c, september). *Climate-Induced Displacement - Southern Iraq September 2022*. Bagdad: IOM. Tilgjengelig fra https://iraqdtm.iom.int/files/Climate/202210104314150_iom_DTM_ET_ClimateDisplacement_Center_South_Sep_2022.pdf [lastet ned 13. desember 2023].
- IOM, dvs. International Organization for Migration (2022d, mars). *Climate-Induced Displacement – Central and Southern Iraq March 2022*. Bagdad: IOM. Tilgjengelig fra https://iraqdtm.iom.int/files/Climate/202210103738440_iom_DTM_ET_ClimateDisplacement_Center_South_Mar_2022.pdf [lastet ned 13. desember 2023].
- IOM, dvs. International Organization for Migration (2022e, 11. august). *Migration, Environment, and Climate Change in Iraq*. Bagdad: IOM. Tilgjengelig fra <https://iraq.un.org/en/download/113620/194355> [lastet ned 12. desember 2023].
- IOM, dvs. International Organization for Migration (2023a, juni). *Climate-Induced Displacement - Southern Iraq June 2023*. Bagdad: IOM. Tilgjengelig fra https://iraqdtm.iom.int/files/Climate/20237105016440_2023-07-10_ET_Clim_June_2023.pdf [lastet ned 13. desember 2023].
- IOM, dvs. International Organization for Migration (2023b, desember). *Climate-Induced Displacement – Central and Southern Iraq December 2023*. Bagdad: IOM. Tilgjengelig fra https://iraqdtm.iom.int/files/Climate/2024213361145_DTM_Climate%20ET%20Report%20Dec2023.pdf [lastet ned 13. februar 2024].
- IOM, dvs. International Organization for Migration (2023c, mars). *Climate-Induced Displacement – Southern Iraq March 2023*. Bagdad: IOM. Tilgjengelig fra https://iraqdtm.iom.int/files/Climate/2023330056362_iom_DTM_Climate_Displacement_South_March_2023.pdf [lastet ned 13. desember 2023].
- IOM, dvs. International Organization for Migration (2023d, september). *Climate-Induced Displacement – Southern Iraq September 2023*. Bagdad: IOM. Tilgjengelig fra https://iraqdtm.iom.int/files/Climate/20231115534228_ET_Climate_Sept_2023.pdf [lastet ned 13. desember 2023].
- IOM, dvs. International Organization for Migration (2023e, oktober). *Drivers of Climate-Induced Displacement in Iraq. Climate Vulnerability Assessment*. Bagdad: IOM. Tilgjengelig fra https://iraqdtm.iom.int/files/Climate/202310314628720_Drivers_of_climate_induced_displacement_in_Iraq.pdf [lastet ned 13. desember 2023].
- IOM, dvs. International Organization for Migration (2024, mars). *Climate-Induced Displacement – Central and Southern Iraq March 2024*. Bagdad: IOM. Tilgjengelig fra https://iraqdtm.iom.int/files/Climate/20245824941_2024-05-08%20-%20Climate%20Induced%20Displacement%20-%20March%202024.pdf [lastet ned 15. mai 2024].
- Islam, Imrul & Wilson, Thomas (2023, november). *Inadequate and inequitable: water scarcity and displacement in Iraq*. Bagdad: Norwegian Refugee Council. Tilgjengelig fra

- <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/water-scarcity-and-displacement-in-iraq/water-scarcity-and-displacement-in-iraq---english.pdf> [lastet ned 18. desember 2023].
- Mehdi, Zayneb (2023). Preserving Iraq's Mesopotamian Marshes in the Face of Climate Challenges. I: Wehrey, Fredric (Red.), *Climate Change and Vulnerability in the Middle East*. Washington D.C.: Carnegie Endowment for International Peace.
- Ministry of Health and Environment, Republic of Iraq (2016). *Iraq's Initial Communication to the UNFCCC*. Bagdad: Ministry of Health and Environment. Tilgjengelig fra https://unfccc.int/sites/default/files/resource/316947520_Iraq-NC1-2-INC-Iraq.pdf [lastet ned 12. desember 2023].
- Norges Røde Kors (2023, 13. april). *Making Adaptation Work. Addressing the compounding impacts of climate change, environmental degradation and conflict in the Near and Middle East*. Oslo: Norges Røde Kors,. Tilgjengelig fra https://www.icrc.org/sites/default/files/wysiwyg/Activities/Climate-Change/313551_policy_report_making_adaptation_work_uu_may23_new2.pdf [lastet ned 12. desember 2023].
- Rudaw (2023, 14. august). Climate change costs Iraq 400,000 dunums of agricultural land annually: UN. *Rudaw*. Tilgjengelig fra <https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/140820231> [lastet ned 9. februar 2024].
- Sironi, Alice; Bauloz, Céline & Emmanuel, Milen (2019, 18. juni). *Glossary on Migration. International Migration Law*. Genève: IOM. Tilgjengelig fra https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf [lastet ned 17. januar 2024].
- UNEP, dvs. United Nations Environment Programme (2016). *GEO-6 Regional Assessment for West Asia*. Nairobi: UNEP. Tilgjengelig fra https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/7668/GEO_West_Asia_201611.pdf?sequence=1&isAllowed=y [lastet ned 12. desember 2023].
- WFP, dvs. Verdens matvareprogram (2023, oktober). *Evaluation of WFP Livelihood Support, Asset Creation and Climate Adaptation Activities in Iraq From January 2020 to December 2021*. Roma: WFP. Tilgjengelig fra https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000155713/download/?_ga=2.134741750.607821450.1707472487-632884095.1705655534&_gac=1.246729264.1707472487.EA1aIQobChMI1P6dhAMVakGRBR2T5QCgEAAYASAAEgKg-vD_BwE [lastet ned 9. februar 2024].
- The World Bank (2022, november). *Iraq Country Climate and Development Report*. Washington D.C.: The World Bank. Tilgjengelig fra <https://openknowledge.worldbank.org/bitstreams/cf2a2b54-559b-5909-ada8-af36b21bd4da/download> [lastet ned 12. desember 2023].
- The World Bank; FAO, dvs. The Food and Agriculture Organization of the United Nations & IFAD, dvs. The International Fund for Agricultural Development (2009, januar). *Improving Food Security in Arab Countries*. Washington D.C.: The World Bank. Tilgjengelig fra <https://documents1.worldbank.org/curated/en/195841468046455493/pdf/502210WP0food01Box0342042B01PUBLIC1.pdf> [lastet ned 5. februar 2024].
- Younis, Nussaibah (2022, juli). *Early Warning: How Iraq can adapt to Climate Change*. Berlin: ECFR. Tilgjengelig fra https://ecfr.eu/wp-content/uploads/2022/07/Early-warning-How-Iraq-can-adapt-to-climate-change_Younis.pdf [lastet ned 12. desember 2023].

© Landinfo 2024

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.